

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ■ ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΧΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΧΤΗΣ: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α' ΦΥΛΛΟ 5^ο ■ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ■ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1943

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Γύφτισσες ήρθαν ντυμένες
φανταχτερά γιορτής φουστάνια,
γύφτισσες ήρθαν και κρεμάνε
χοντρά γυαλιστερά γιορντάνια
μέ κόκκινα φορέματα ήρθαν,
μέ κίτρινα μακριά μαντήλια·
ὦ λάγνα μάτια, ὦ κόρφου, ὦ χεῖλια!
Κι' ήρθαν ἀνθοστεφανωμένες
μ' ὄλα τὰ λούλουδα τοῦ Μάη,
κι ἄνθια κρατώντας καὶ στὰ χέρια,
ντέλφια χτυπάνε καὶ κουδούνια,
καὶ κύκλους πλέκουν καὶ χορεύουν
καὶ τραγουδοῦν τὸ Μάη τὸ Μάη
κι ἀνάμεσό τους ἀρχινάει,
ξεχωρισμένη ἀπὸ τίς ἄλλες,
τρικυμισμένο ἓνα χορὸ,
λιγιέται, σέρνεται, πετάει,
κορίτσι δεκοχτῶ χρονῶ
στὸ μανιωμένο τὸ χορὸ,
καὶ τοῦ χοροῦ βασίλισσα εἶναι,
κι ἄφρισμα, λάγγεμα, τρεμούλα,
ἡ γυφτοπούλα, ἡ μαγιοπούλα!

Κι ήρθαν οἱ γύφτισσες, οἱ γύφτισσες,
οἱ γύφτισσες ποῦ τραγουδᾶνε:
—Τώρα εἶν' ἡ ἄνοιξη κι ὁ Μάης,
τώρα τὸ καλοκαίρι, τώρα
κι ὁ ξένος βούλεται νὰ πάη,
στὸν τόπο του νὰ πάη, καὶ τρέχει,
νύχτα σελλῶνει τᾶλογό του,
νύχτα τὸ καλλιγώνει, βάνει,
χρυσὰ τὰ πέταλα τὰ βάνει,
βάνει καὶ τὰ καρφιά ἀσημένια.

Καταραμένοι κι ἐσεῖς γύφτοι,
ποῦ νὰ γυρίσετε δὲν ἔχετε
κανένα τόπο, καὶ πατρίδα,
γύφτοι, καμιά δὲ σᾶς προσμένει,
ὁ Μάης ὁ μήνας σᾶς προσμένει,
ὁ Μάης ὁ ρήγας σᾶς καλεῖ,
ἐλάτε, γύφτοι ἀπὸ τὴ Δύση
καὶ γύφτοι ἀπ' τὴν Ἀνατολή,
καὶ μ' ὄλα του τὰ περιβόλια
σᾶς κράζει ὁ Μάης ξεφαντωτῆς
στὴν τρίμερη καὶ σὴ μανάκριβη
γιορτῆ τῆς γύφτισσας ζωῆς!
Κι ἀπ' τὴν Κακάβα πῶχει μέσα της
ἀνάκατα τὰ πολυσοπρία,
πικρὸ, σκληρὸ κι ἄρρωστημένο
τὸ ἔρμο πιετὸ καὶ τὸ φαῖ,
κι ἔχει νερὸ ἀπ' τὴ νερομάννα,
μέλι ἐσεῖς βγάλτε, βγάλτε γάλα,
βγάλτε οὐρανόβροχο ἓνα μάννα,
κι ἓνα παλιὸ γερὸ κρασί,
ὦ γύφτοι, ὦ μάγοι καὶ σοφοί,
ποῦ σᾶς δουλεύουν οἱ δαιμόνοι
μέσ' στὰ γητέματα, στὰ ξόρκια,
καὶ μέσ' σὴ Σολωμονική.
Νύχτα σελλῶστε τᾶλογά σας
καὶ καλλιγῶστε τὰ, καὶ πάρτε,
τάσημί ἀπ' τὸ φεγγάρι πάρτε
καὶ τὸ χρυσάφι ἀπὸ τᾶστέρια,
κι ἐλάτε πανηγυριστάδες,
οἱ ἀταίριαστοι, ἔρωτες καὶ ταίρια,
τρίμερο ἀνάστα νὰ χαρῆτε,
καὶ μέσ' στ' ἀπλόχωρο λιβάδι
πατρίδα τρίμερη νὰ βρῆτε!—

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΙΜΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ὁ θάνατος τοῦ Κωστή Παλαμά, στίς μεγάλες καί κρίσιμες κοσμογονικές ἐτούτες μέρες δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα γεγονός, ἀλλά καί περισσότερο. Ἕνας βαρῦς συμβολισμός.

Ὁ Παλαμάς πέθανε καί σά μορφή, ἀφοῦ εἶχε πεθάνει σά πνεῦμα, μαζί μέ τή χτεσινήν Ἑλλάδα.. Ὑπῆρξε ὁ πρωτοποριακός ἐκπρόσωπος κι' ἴσως ἡ στοχαστικώτερη συνείδηση τοῦ καιροῦ του, ἑνός καιροῦ ποῦχε τήν ἔκφρασή του τή πνευματική στή «μεγάλη ἰδέα». Γι' αὐτό κι' ἡ ποίησή του εἶναι περισσότερο στοχασμός, παρά λυρική κραυγή. Εἶναι ποίηση μέσα σέ «τόπο καί σέ χρόνο» ποῦ καθρεφτίζει κάθολικώτερα τά ἰδεολογικά ρεύ-

ματα μιᾶς, καταδικασμένης πιά ἱστορικά ἐποχῆς.

Δέ μπορεί βέβαια κανείς, νά ξερεῖ ποιᾶ θέση θ' ἀποδίδει στό ξεχωριστό ἔργο του, ἡ αὐριχή ὦρα. Τοῦτο ὅμως μπορούμε νά ποῦμε μέ σιγουριά: Ὅτι θά τοῦ ἀναγνωρίσει τή βαθύτερη ἀγωνία τοῦ στοχασμοῦ του, τήν ἄγρυπνη φιλοσοφημένη σκέψη, ποῦ ὑποδήλωνε μιάν ἀδιάκοπη ἐσωτερική ζύμωση—γνήσιο στοιχείο τοῦ ἀληθινοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου—κι' ἀκόμα, τ' αὐστηρό ἦθος καί τή διακριτικότητα τῆς κορυφαίας μορφῆς του!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΒΑΝΤΑΣ

Σ Τ Ο Ν Π Α Λ Α Μ Α

Οἱ μυγδαλιές σάν ἔσβυσες, ἐγείραν τ' ἀνθοκλώνια...
Μά νικημένος, μαχητή, στά μαρμαρένια ἀλώνια,
—φάρος μιᾶς πίστες—πάντα ζῆς, στά ἐφηβικά τά στήθεια,
ζωή σκορπίζοντας, χαρά, δύναμη, φῶς κι' ἀλήθεια.

ΑΛΚΗΣ ΜΥΡΑΣ

Ε Π Ι Τ Α Φ Ι Ο

Στό Μεγάλο μας Παλαμά

Τῆς Μούσας ὁ ἀγαπητικός ὁ διαλεχτός τῆς λύρας
παίχτης—τῆς Τέχνης φλογερός
Ἄγωνιστής—ὁ Βασιλιάς ὁ ἀκούραστος τοῦ Στίχου
ὁ Ποιητής ὁ Τρανός,

ὁ Ψάλτης τῆς Παλληκαριάς, κι' ὁ Διγενής τοῦ Λόγου
μᾶς ἔφυγε παντοτεινά.
Τ' ἀηδόνι, τὸ γλυκόλαλο ποῦ τόσα χρόνια ἐλάλει
—δέ θά λαλήσει πιά ξανά!...—

Τέλειωσε τὸ τραγούδι Του, κι' ἔφυγ' ἀπό κοντά μας
μακρὰ πολὺ μακρὰ ἀπό μᾶς
Ταξιδευτής στοῦ χάροντα τὰ μαρμαρένι' ἀλώνια:
Ο ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

MUSA VIRUM MEMORA...

“Εφυγες! αφήνοντας την ασάλευτη ζωή σου
(καθώς τ’ άστέρι τὸ στερνὸ ἀνατολή μηνουσε)
στοὺς τόπους πού ζωντάνεψε τὸ θεϊκὸ βιολί σου
ὅταν ἡ μεῦσα χαρωπὴ στὸ στόμα σὲ φιλοῦσε.

Δὲ θρήνησα ὅταν φόρεσες τὴ νεκρικὴ στολή
—ἄν κι’ ἔνοιωσα πὼς ἔχασα τὸ γλυκοκέρασμά σου—
σάν μοῦπαν τὰ ἐσόψυχα «... θάξιζή πιὸ πολὺ
ἀπ’ ὄλα τὰ ἀθάνατα τὸ γοργοπέρασμα σου».

ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ

ΣΤΕΡΝΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΔΑΜΑ

Ἐκεῖ πού σβυέται τῶν θνητῶν ἡ ὁδὸνῃ,
πού ἡ ξεγνοιασιά ὀλοῦθε βασιλεύει
κι’ ὁ πόθος βρίσκει τὴν πραγματώσυνῃ
θνητὸς κι’ ἐσύ, —πὼς τ’ ἄγνωρο μαγεύει!..—

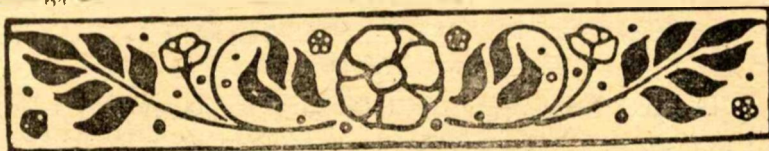
Ξεκίνησες νὰ πᾶς ἐνῶ ἡ σελήνη
βιτσιᾶς στὸ μελιχρὸ τῆς ἄτι δίνει
στὸ τέρμα γιὰ νὰ φτάσῃ κι’ ἐνῶ ζεύει
κι’ ὁ γῆλιος τὸ δικὸ του γιὰ ν’ ἀνέβῃ

στὸ θόλο τ’ οὐρανοῦ καὶ νὰ φωτίσῃ
τὴν πλάσῃ, ὄντας σὲ λίγο—ἀφοῦ διαβῇ
τὴ λίμνη—ἡ τρύπια βάρκα θὰ ποδίσῃ.

Στοῦ ταξιδιοῦ σου ἔφτασες τὸ τέρμα
κι’ «ἀπὸ τὴν καλοχάραγῃ γραμμῇ
δὲ σ’ ἔβγαλε ποτὲ βίαιο ῥέμα...»

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ

ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Ο Π Ρ Ι Μ Ο Τ Η Τ Α

—Τι περίεργος τύπος κι' αυτός ό Δ...., μούπε ό συνομιλητής μου. "Όχι μόνο περίεργο μά και μισάνθρωπο κι' έγώιστη μπορέις νά τον όνομάσης. Μοῦχει διαβάσει πολλά ποιήματα του. Είναι θαυμάσια. Δέ μποροῦν νά συγκριθοῦν μέ τίς σάχλες πού διαβάζουμε τώρα τελευταία. Καθ' ένα έχει και μιá αξιόλογη ιδέα, πληθος από πετυχημένες παρμοιώσεις και εικόνες. Κι' όμως δέν τά βγάξει στη δημοσιότητα. Πολλές φορές πήγα και τον παρακάλεσα νά υποστηρίξει μέ τη συνεργασία του διάφορα περιοδικά. Άρνήθηκε πάντα άν και ήξερε πώς αυτοί πού τά ζητοῦσαν ήταν νέοι σάν κι' αυτόν.

—Άρχίζω και τον εκτιμῶ τὸ νέο τουτον τ' άπάντησα. Γιατί μ' αυτά πού μοῦ λές βλέπω ότι έχει πιά πετύχει την πρώτη του μεγάλη νίκη στην Τέχνη.

—Μιλᾶς σοβαρά;

—Ναι, και προσθέτω πώς έχει αντικρύσει την Τέχνη, μέ τὸ άληθινότερο πρῖσμα.

—Έπειδή δέν θέλει, νά δημοσιεύσει αυτά πού γράφει;

—Άκριβῶς.

—Μά τότε έγώ πού γράφω, και τά δημοσιεύω πρέπει νά είμαι....

—Έ, όχι μη τὸ πέρνης έτσι. Πρώτα—πρώτα μπορεί νά γράφης και νά διαβάξεις. Άλλά για πές μου, είσαι πάντα βέβαιος ότι αυτά πού γράφης είναι καλά; Δέν τὸ πιστεύω. Η άυτόκριτική σέ μάς τούς νέους τά βλέπει όλα ρόδινα κι' εύκολα τουλάχιστον για τούς έαυτούς μας. Βάλε και τή φιλοδοξία πού βρίσκεται μέσα μας σ' άφθονες δόσεις!... Κι' έτσι έχεις την έξήγηση τής εκτιμήσεώς μου για τὸ φίλο σου, και τών έξαμβλωμάτων

πού διαβάξεις σέ διάφορα περιοδικά τραβῶντας τά μαλλιά σου. Έτσι είναι και πρέπει νά τὸ παραδεχθής. Ό φίλος σου είδε τουτο τὸ άδύνατο σημείο του πρώτου κύκλου στην Τέχνη και τὸ ξεπέρασε.

—Όχι δέν είναι αυτό. είμαι βέβαιος. Γιατί του έχω πει πώς είναι καλοί. Κι' έχω λόγους νά πιστεύω πώς υπολογίζει πολύ στην γνώμη μου.

—Θέλεις νά πής πώς ξέρει την άξια τους.

—Ναι.

—Τότε μ' αυτή σου τή βεβαιότητα μέ κάνεις νά τον εκτιμῶ περισσότερο. Γιατί αρχίζω και μαντεύω κάτι πούφτασε ό φίλος μας. Κάτι πού μόνο ένας ώριμος και συνειδητός λογοτέχνης θά μπορούσε νά κάνη. Ξέρεις γιατί δέν τά δίνει λοιπόν; Φοβάται. Φοβάται την ίκανοποίηση πού θά τὸ δώσει ή δημοσιεύση του, και την εκτίμηση τών άλλων στην άποκάλυψη τής νέας του ιδιότηας. Φοβάται δηλαδή αυτό πού λέμε δικαιοση του έαυτοῦ μας.

—Ναι αλλά τουτο, είναι πού δίνει όρμη για άλλες κατακτήσεις, μ' έκοψε ό σύντροφός μου.

—Δίνει όρμη, δέν λέω τὸ αντίθετο. Είναι όμως προσωρινή, και μετριάζει τὸ τεράστιο ρεύμα, τὸ σπρωγμένο άπ' τον άνεμο τής νιότης. Τον άνεμο πού έχει κλείσει τώρα μέσα του, και πού τὸ εμποδίζει κάθε έξοδο, για νά μεγαλώση τή δύναμή του. Ναι αυτό είναι. Ό φίλος μας είναι ώριμος πιά. Είναι ό δημιουργός πού κρύβει τὸ έργο του όσο τὸ εργάζεται για νά τὸ φανερώση άπότομα σ' όλη του την ώραιότητα.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Σὲ μιὰ παλιὰ βυζαντινὴ κασέλα—κληρονομιά ἀπ' τὴ γιαγιά τῆς γιαγιάς μου—πού εἶχε ν' ἀνοιχτεῖ ποῖος ξέρει ἀπὸ πότε βρῆκα κοντὰ σ' ἕνα σωρὸ παλιὰ πράματα καὶ μιὰ περγαμινὴ γραμμένη στὴ γλῶσσα πού μιλοῦτανε στὴν Πόλη τὸν καιρὸ τῆς ἀκμῆς της. Μαῦ φάνηκε τόσο ἐνδιαφέρουσα, πού δὲν ἄντεξα στὸν πειρασμὸ καὶ τὴν μετάφρασα. Νὰ τί ἔγραφε:)

Ἄγαπητέ καὶ πολυσέβαστε θεῖε καὶ κηδεμόνα μου κύρ—Χρυσολωρᾶ Χιτὲς μὲ φωνάζατε νὰ μοῦ δηλώσετε ὅτι ὁ ἐξοχώτατος Νικήτας Σπανὸς ζήτησε τὸ χέρι μου. Μοῦπατε ἀκόμα πὼς ἡ πρότασή του σὰς τιμᾶ κοὶ πὼς θὰ εἴσαστε ἐξαιρετικὰ εὐχαριστημένος νὰ μὲ παντρέψετε μὲ τὸν πολὺ εὐκατάστατο αὐτὸν ἄρχοντα, μ' ὄλο πού εἶναι ἀρκετὰ μεγαλύτερος μου.

Ὅταν τ' ἄκουσα αὐτὸ ἔμεινα, ὀπως θὰ θυμόσατε, ἀμίλητη, μὲ χαμηλωμένα μάτια. Ἄμίλητη γιατί ἔτρεμα. κι' ἡ φωνή μου εἶχε κοπεῖ. Μὲ χαμηλωμένα μάτια, γιὰ νὰ κρύψω τὴ συγκίνηση πού λαμπύριζε μέσα τους, κοὶ πού μποροῦσε νὰ προδώσει τὸ μυστικὸ μου. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς στάσης μου αὐτῆς τὸ ξέρετε: Μὲ κλείσατε ἐδῶ, στὸ μοναστήρι τῆς Περιβλέπτου ὧσπου ν' ἀλλάξω ἀπόφαση. Τώρα ὁμως, στὴ μοναξιά καὶ στὴ σιωπὴ τοῦ κελλιῦ μου, βρίσκω ἀρκετὴ δύναμη γιὰ νὰ σὰς ἐξομολογηθῶ τί μ' ἔκανε νὰ μὴν ἐνθουσιασθῶ μὲ τὴν ἀναγγελία τῆς αἴτησης τοῦ ἐξοχώτατου κύρ—Σπανοῦ· νὰ σὰς πῶ τὸ μυστικὸ μου...

Κοντεύει ἕνας μῆνας πού συνόδεψα τὴν σοῦζυγό σας καὶ σεβαστῆ μου θεῖα ὡς τὴν ἐκκλησία τῶν Ἁγίων—Ἀποστόλων, γιὰ τὸν ἔσπερινό. Πηγαίνοντας, συναντηθήκαμε μ'

ἕνα νέο πατρίκο.. Τὸ παληκάρι αὐτό, εἶχε τέτοια εὐγένεια στὶς κινήσεις του, κι ἦταν τόσο συμπαθητικὸ τὸ χλωμὸ του πρόσωπο, ὥστε—ἂν καὶ ντρέπουμε νὰ τ' ὁμολογήσω—μοῦ φαίνεται πὼς ἡ καρδιά μου στὸ ἴδωμά του σκίρτησε..

Ὁ δρόμος ἦταν στενός, κι' ἡ θεῖα γιὰ νὰ μὴ μ' ἀγγίξει ὁ νέος καθὼς θὰ προσπερνοῦσε, μὲ τράβηξε τόσο ἀπότομα κοντὰ της, πού ἡ Σύνοψη πού κρατοῦσα ἔπεσε κάτω. Ὁ νέος ἔσκυψε γοργά, τὴν πῆρε, καὶ μοῦ τὴν ἔδωσε μὲ μιὰ χαριτωμένη ὑπόκλιση. Τὰ μάτια μας συναντήθηκαν καὶ κοκκινήσαμε κι' οἱ δυὸ. Ὑστερα κεῖνος ἔακολούθησε τὸ δρόμο του, χωρὶς ἡ θεῖα νὰ καταδεχτεῖ ν' ἀπαντήσει στὸ χαιρετισμὸ του.

Αὐτὸ μὲ στενοχώρησε πολὺ, καὶ τὴν ρώτησα τὸ γιατί. Κι' ἐκείνη μοῦ ἀπάντησε πὼς ὁ νέος λεγόταν Μανουῆλ Ἀκομινάτος, καὶ πὼς ἡ οἰκογένειά του ἦταν ἀπὸ αἰῶνες σ' ἔχθρα μὲ τὴ δικὴ μας.—Ἐνας πολὺ παλιὸς χρησμός—συνέχισε—μιλάει ἔτσι γιὰ τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἔχθρας: «Ὅταν δυὸ ἀπὸ τοὺς Χρυσολωράδες καὶ τοὺς Ἀκομινάτους ἀγαπηθοῦν μπρὸς στὴν Παναγιά τὴν Χαμογελοῦσα, θὰ χαράξει γι' αὐτοὺς ἡ αὐγὴ τῆς εἰρήνης». Ἄλλὰ βέβαια—ἀποτελεῖωσε ἡ θεῖα μου—οὐτὸ εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνει. ἂν καὶ θᾶταν τόσο ὁμορφο.

Τὰ λόγια της μὲ καταλύτησαν. Ἦταν ἐχθρὸς μου λοιπὸν ὁ ὁμορφος Μανουῆλ! Κι' ὁμως τὰ μάτια του ἔλεγαν τὸ ἀντίθετο!.. Τὸ προχτεσινὸ δειλινὸ—ὅπως ὄλα τὰ τελευταῖα δειλινά—μὲ βρῆκε καταστενοχωρημένη.

Τό μέτωπό μου ἔκαιγε. Κατέβηκα στὸν κήπο ν' ἀνακουφιστῶ λιγάκι μὲ τὴ βραδυὴ ὄροσιᾶ. Πήγα καὶ κάθησα στὸ μαρμάρινο σκαλοπάτι τῆς γούρνας πού ἔχει πάνω ἀπ' τὴν βρῦση τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Μιά πασχαλιά, πυκνά ἀνθισμένη, ἔβριχνε τὸν ἴσκιο τῆς σὶδὸ νερό. Ἦταν ἕνα γλυκὸ ἀνοιξιάτικο ἀπόγεμα, γεμάτο πνοές λουλουδιῶν, χρώματα καὶ κελαϊδίσματα πουλιῶν.

Ἄχ θεῖτε μου! Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἐκφράσω τί ἀκριβῶς αἰσθάνεται ἕνα κορίτσι κάτι τέτοιες στιγμές. Εἶναι κάτι τὸ πολὺ δύσκολο νὰ εἰπωθεῖ ἴσως ἢ θεῖα μποροῦσε νὰ σᾶς ἐξηγήσει. Τελοσπάντων!

Γιὰ μιὰ στιγμή, ἔνωσα δίψα, κι' ἔσκυψα στὴ γούρνα νὰ πιῶ, ὅταν στὸ ἤρεμο νερό—ἢ βρῦση εἶχε σταματήσει πιὰ—εἶδα νὰ καθρεφτίζεται ἕν' ἄλλο πρόσωπο. Γύρισα ἀλαφισμένη—καὶ βρέθηκα ἀντιμέτωπη μὲ τὸν Μανουήλ!

Ἦταν κάτι τὸ πολὺ ξαφνικὸ, τὸ πολὺ ἀπότομο. Τὰ μάτια μας ξαναντικρίζονταν ὅπως τότε, καὶ νιώσαμε πῶς κοκκινίσαμε πάλι ὅπως τότε..

Ἀπ' τὴν πασχαλιά ἔπεφταν τοῦτος ὤμος μας ἀχνορρόδινα ἀνθάκια ὀλοένα. Πέρασαν ἔτσι χρόνια, ἢ στιγμές; Δὲν ξέρω. Θὰ μποροῦσα ὁμως νὰ ὀρκιστῶ ὅτι τὸ διάστημα πού διᾶβηκε στὸ βουβὸ ἀλληλοκύτταγμα μας τὸ θυμᾶμαι πραγματικά σὰ μιὰ αἰωνιότητα. Δὲν τὸ πίστευα ποτέ ὅτι μέσα σὲ τόσο λίγη ὥρα—γιατί πραγματικά καταλαβαίνω τώρα πῶς δὲν μπορεῖ νὰ πέρασαν παρά δυὸ ἢ τρία δευτερόλεπτα—ἦταν δυνατό νὰ ζήσει κανεὶς τόσο, πολὺ, τόσο δυνατά, πού νὰ τοῦ φανεῖ πῶς ἔζησε χρόνια καὶ χρόνια...

Χωρὶς νὰ καταλάβουμε, χωρὶς νὰ θυμόμαστε τὸ πῶς—εἶμαι βέβαιη ὅτι κι' ὁ Μανουήλ δὲν θὰ θυμᾶται—τὰ χέρια μας βρέθηκαν δεμένα σφιχτά καὶ τὰ χεῖλη μας ἐνωμένα. Καὶ τότε, ἐνῶ τὰ μάτια μας μισόκλειναν ἀπὸ εὐτυχία, εἶδα ἀνάμεσα ἀπ' τὰ κλαδιά τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τριανταφυλλένια ἀπὸ τ' ἀντιφέγγισμα τοῦ

δειλινοῦ νὰ μοῦ χαμογελά.

Ἄγαπημένοι μου προστάτες· σᾶς παρακαλῶ: βγάλτε με ἀπ' αὐτὸ τὸ μοναστήρι· δώστε μου τὸν καλὸ μου! Μὴ φέρνετε ἐμπόδιο στὴν ἔνωση μα', ἀφοῦ ὁ παλῆος χρησμός βγήκε ἀληθινός, κι' ἡ εἰρήνη γλυκοχαράζει ἀνάμεσα στὶς δυὸ μαλλωμένες μας ὀκογένειες...

Μὲ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη

Ἡ ἀνηψιά σας Νανῶ.

(Εἰδῶ τελειώνει τὸ γράμμα βέβαια ἢ ἱστορία του δὲν εἶναι καθόλου πρωτότυπη μῆτε πρωτόκουστη· τέτοιες κι' ἀκόμη ἀφάνταστα πιδὸ σπουδαῖες κι' ἀξιοπεριέργες ἔγιναν σ' ὄλες τὶς ἐποχές, καὶ σ' ὄλες τὶς χώρες. Ὡστόσο μαθαίνουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά ἀπ' τὸ παλιὸ αὐτὸ κίτρινο χεῖρόγραφο πῶς ὁ ἔρωτας εἶναι ἕνας κι' ἀπαράλλαχτος, κι' ἀμετάβλητος σ' ὄλους τοὺς καιροὺς, ὅπως κι' ἂν εἶναι οἱ συνθήκες κι' οἱ συνήθειες κι' οἱ τύποι πού ρυθμίζουν τὴ ζωὴ αὐτῶν πού ἀγαπιούνται.)

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΑΚΑ

Β Ε Ι Α Ν Ε Λ Α

Κίτρινη, χλωμὴ ἢ σελήνη
ἀπ' τὸν κήπο ἀργοπερνά,
μες στὴ στέρνα τρεμοσβύνει

κι' ὄψη ωχρὴ ἀπαλοδίνει
πα' στα φύλλα τα στερνά.
Κίτρινη, χλωμὴ ἢ σελήνη,

ὦ! πῶς θάθελα νὰ μείνει,
μες στὶς λεῦκες νὰ γυρνά,
μες στὴ στέρνα γ' ἀργοσβύνει

καὶ μιὰ θεϊκὴ γαλήνη
τις ψυχές—μας νὰ κερνά.

... Κίτρινη, χλωμὴ ἢ σελήνη
μες στὴ στέρνα τρεμοσβύνει...

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟ

Σα ρόδου ἀνάσασμα ἢ ζωή-σου,
φῶς, χρώμα κι' ἀνθη τ' Ἀπριλιοῦ,
μεσ' στο μεθύσι ενός φιλιού
μοιάζει νὰ σβύνεται ἢ πνοή-σου.

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Κ Α Σ Σ Ι Α Ν Η

‘Απ’ τὸ παράθυρο τοῦ κελιοῦ, στὸ μοναστηριὸ τὸ δεντρόφυτο, μπαίνει ἡ αὔρα μυρωμένη ἀπ’ τ’ ἀρώματα τῶν ἀνθῶν, κι’ ἀνεμίζει τὰ κατάμαυρα μαλλιά τῆς νεαρῆς μοναχῆς, ποὺ σκυμμένη γράφει, γράφει...

«Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίες περιπεσοῦσα γυνή.. ἀφήνει τὴν πέννα καὶ πλανᾷ τὸ βλέμμα τῆς στὸ ἄπειρο. Σ’ ὁ καθαρὸ κι’ ἁγιασμένο μέτωπο, βλέπει κανεὶς τὶς σκέψεις τῆς. Σκέψεις καὶ λαχτάρεις γιὰ τὸν κόσμον ποὺ ζεῖ τώρα. Σκέψεις κι’ ἀναμνήσεις γιὰ τὸν κόσμον ποὺ ζοῦσε πρὶν.

‘Αμαρτωλῆ, σὰν ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, ζήτησε στοὺς τοίχους καὶ τὴ γαλήνη τοῦ μογαστηριοῦ, τὴ λησμονιά, τὴν ἐξαθλῶση καὶ τὴν ἀγιότητα νὰ βρῆ ἡ πανέμορφη Κόρη. ‘Η Κασσιανῆ. Θυμᾶται τὸ ρόδινο αὐτὸ δειλινὸ, τὸ παλάτι τῆς ποὺ εἶναι χωμένο στὰ πολύχρωμα λουλούδια καὶ τὶς σπάνιες πρασινάδες.

Θυμᾶται τὴ μέρα ἐκείνη ποὺ μέσα στ’ ἀνάκτορα ἀντήχησαν στ’ αὐτιά τῆς τὰ λόγια : «ἐκ γυναικὸς ἐρρῶει τὰ φαῦλα»..

Μὰ τώρα, δόξες κι’ ἐφήμερες χάρες, ὅλα πέρασαν.

Μὲ κινήσεις ἀργές συμπληρώνει στὸ χαρτί ποὺ βρίσκεται ἐμπρὸς τῆς: «Τὴν Σὴν αἰσθομένη θεότητα, μυροφόρον τάξιν ἀναλαβοῦσα, μῦρα Σοι πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει...».

Τὸ χέρι ἀσυγκράτητο χσράζει τὶς λέξεις, καὶ ἡ ἔμπνευση φλογίζει τὸ ἀγνὸ μέτωπο. Γράφει, ὥσπου ἡ γαλήνη τσράζεται ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Θεόφιλου.

Αὐτὸς ἐκεῖ;

Περίτρομη ἡ νεαρὴ μοναχὴ φεύγει. ‘Ανήκει πιά στὸ Θεό.

Μι’ ἀχιτίδα—ἡ τελευταία—φωτίζει ὅσα ἔγραφε.

Πιὸ κάτω, τὸ βασιλόπουλο, προσθέτει λίγα λόγια.

Καὶ ἡ Κασσιανὴ γονατιστὴ μπρὸς στοῦ Χριστοῦ τῆς τὴν εἰκόνα, προσεύχεται : «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίες περιπεσοῦσα γυνή ..».

Τὸ βραδυνὸ ἀγέρι, φέρνει στ’ αὐτιά τῆς τὸν καλπασμὸ κάποιων ἀλόγων, ποὺ μακραίνουν...

ΚΑΙΤΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΜΕ ΤΟ ΦΛΑΟΥΤΟ ΤΙΣ ΠΡΟΣΜΟΝΗΣ

Και σε προσμένω να φανείς την ώρα της εσπέρας
την ώρα αυτή που κελαδεῖ στα στήθη-μου ο καημὸς
ένος για να γλυκάνει-με κοντά σου αναπαμὸς
ως θα θροοῦνε δίπλα-μας οι φυλλωσιές της σέρρας..

Δυὸ κρίνα σε προσμένουνε στη γλάστρα-μου ν’ ἀνθίσουν
κι’ ἥλιους στο χαμογέλιο-σου να φέρεις-μου καλή.
‘Η συντροφιά-σου πάντοτε γλυκά με προσκαλεῖ
και θέλουνε τα μάτια-μου στα μάτια-σου να σβύσουν.

...Κι’ ὡς θάρτεις τὴν κρυφὴ στιγμή που ο πόθος φτερουγίζει
και λες πως ὅλα σμίγουνε τριγύρω ἐρωτικά
θα πάψουν κάτι θύμησης να κλαιν νοσταλγικά
και θα ντυθοῦν ὅλα στο φως που ἡ ἀγάπη-σου σκορπίζει.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Η ΜΙΚΡΗ ΔΙΟΓΟΗΤΕΥΜΕΝΗ

Είμαι έντεκα χρονών. Βαρέθηκα όμως πιά τή ζωή. Τίποτα δέ μ' ἀρέσει. Τίποτα δέ με ίκακοποιεῖ. Ὅλα συνομωτοῦν ἐναντίον μου. Γι' αὐτό ἀποφάσισα ν' αὐτοκτονήσω. Καί σήμερα ἀκριβῶς θά πραγματοποιήσω τήν ἀποφασί μου αὐτή καί θά κρεμαστῶ. Διάλεξα τήν πιό γερή ἀπό τίς κορδέλλες μου—νά, αὐτήν ἐδῶ τήν ἄσπρη! Αὐτήν θά περάσω στό λαιμό μου καί θά πνιγῶ. Ἔχω διαλέξει ἀκόμα καί τό δέντρο πού θά κρεμαστῶ. Εἶναι τό πιό ψηλό ἀπ' ὅλα τά δέντρα τοῦ κήπου μας.

Νά, αὐτή ἐκεῖ ἡ μεγάλη βαλανιδια...

Εἶναι πολὺ γερή, ξέρετε, αὐτή ἡ βαλανιδια. Γι' αὐτό ἀκριβῶς κι' ἐγὼ τή διάλεξα. Θά με κρατήσῃ καλά στό κλαδί τῆς καί δέ θά πέσω κάτω νά κατατοακιστῶ. Ὅλα λοιπὸν τάχω ἔτοιμα γιά τήν αὐτοκτονία μου. Σιγύρισα ἀκόμα καί τήν κάμαρά μου. Τήν ξεσκόνισα, τή σκούπισα, τά τακτοποίησα ὅλα μονάχη μου.

Ἔντυσα καί τίς κοσκλες μου με τίς πιό ὁμορφες καί φανταχτερές ρομπίτσες τους. Καί γιά νά με θυμούνται σάν πεθάνω, τίς ἔβαλα στό τραπέζι τήν ὥρα πού ἔτρωγα τά ζαχαρωτά μου, γιά νά με βλέπουν. Θά ἤθελα νά τοὺς ἔδινα μερικά ἀλλά δυστυχῶς αὐτές δέν τρῶνε. Ὑστερα πῆρα στήν ἀγκαλιά μου τό Σουλτάνο μου—τό γατάκι μου, καλέ—τ' ἄσπρο, τό μαλλιάρῶ, τό τόσο παιχνιδιάρικο καί χαριτωμένο γατάκι μου. Τοῦ ἔκανα κι' αὐτοῦ χίλια δυὸ χάδια, ὅπως ἄλλως τε τοῦ κάνω πάντα, γιατί ἀγαπῶ πολὺ τά μικρά γατάκια. Πάει πιά, σὰς τό ξαναλέω, πῆρα τήν ἀπό-

φασί μου. Θά σκοτωθῶ. Δέν μπορῶ νά ὑποφέρω πιά τά βάσανά μου. Ἡ μαμᾶ μου εἶναι τόσο κακή, πολὺ ἄδικη μαζί μου. Μ' ἀφίνει πάντα μονάχη στήν κάμαρά μου κι' αὐτή βρίσκεται κλειδωμένη ὄλες τίς ὥρες μαζί μ' ἐκείνον στή δική της... Κι' οὔτε ποτέ με κυττάζει γελαστά καί με καλωσύνη στό μάτια, ὅταν ἔκεῖνος βρίσκεται στό σπίτι. Οὔτε μ' ἀγκαλιάζει, οὔτε με φιλά μπροστά του...

Ὅταν καμμιὰ φορὰ γλυστρῶ ἀνάμεσα ἀπὸ τή μισοανοιγμένη πόρτα τῆς κάμαρᾶς της, γιά νά μπῶ νά τήν ἀκούσω πού τραγουδᾶ καί παίζει κιθάρα, ἐνῶ ἐκεῖνος τήν κυττάζει μόλις με βλέπει ξαφνικά μπροστά της θυμῶνει καί με διώχνει.—"ὦ, καί νά τήν δῆτε τότε πῶς κάνει!... Τά μάτια της, τά τόσο γελαστά καί τρυφερά γιά κείνον, γιά μένα πέρνουν στή στιγμή μίαν ἔκφρασι πού με τρομάζει καί με γεμίζει ἀπὸ πόνο κι' ἀπογοήτευσι..." ὦ! θά σκοτωθῶ, σὰς λέω, δέ βαστάω πιά. Ὁ «Πατέρας» μου δέν εἶναι διόλου πατέρας μου. Εἶν' ἕνας ξένος πού μῆκε στό σπίτι μας ὕστερα ἀπὸ τό θάνατο τοῦ ἀληθινοῦ μου πατέρα, παντρεύτηκε τή μαμᾶ μου κι' ἀπὸ τότε μας χώρισε τή μιὰ ἀπὸ τήν ἄλλη. ὦ! πόσο ὑποφέρουμε κι' οἱ δυὸ μας ἐξ αἰτίας του. Δηλαδή, ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὑποφέρω πολὺ... Μά κι' ἡ μαμᾶ μου πρέπει νά ὑποφέρει. Καί θά ὑποφέρει, δέν μπορεῖ νά γίνεται ἄλλοιῶς. Κι' ὅμως ἀμφιβάλλω ἂν πραγματικά ὑποφέρει. Τίς προάλλες μᾶς ἔστειλε ἐκεῖνος καί πήγαμε, ἡ μαμᾶ κι' ἐγὼ, μονάχες οἱ δυὸ μας στό ἐξοχικό του σπίτι. Γύρω

μας ή θάλασσα, άσπρη και γαλανή, έμοιαζε σαν περιβόλι άπέραντο. Μυρωδιές, φώς, άέρας. Και λουλούδια, πλήθος λουλούδια. Ή μαμά όλημερίς μάζεψε μαζί μου λουλούδια πολύχρωμα και στόλιζε τά μαλλιά της και τά δικά μου.

ΉΩ! πόσο μ'άγαπούσεδες έκεινες τίς μέρες. Ήπαιζε, γελούσε μαζί μου, μ' άγκάλιαζε, με φιλούσε! Και είναι τόσο όμορφη ή μαμά! Είναι ή ποιό όμορφη μητερούλα του κόσμου. Πολλές φορές όμως την είδα που έκλαιγε κρυφά. Μιά μέρα που τή ρώτησα γιατί κλαίει, μου είπε πως θυμόταν τον μπαμπά, τον άληθινό πατέρα μου, που σκοτώθηκε σ' ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα άκριβώς τή μέρα που γεννήθηκα έγώ. Τί καλά που περνούσαμε εκεί στην έξοχή κι' άς ήταν Ήκεινου τό σπίτι. Τώρα όμως μάς έφερε πάλι έδω. Δέν μπορούσε, λέει νά κάνη μονάχος του χωρίς τή μαμά. Κι' ήρθαμε.

* *

ΉΑφότου γυρίσαμε, ή μαμά άρχισε πάλι τά ΄δια. Με διώχνει από κοντά της. Κλείνεται μαζί μ' Ήκεινον στην κάμαρή της όλη μέρα... Και ξέρετε ή Φωφώ—ή ύπηρετρία μας—λέει πως ό «πατέρας» δέν είναι καθόλου άνδρας τής μαμάς. Ξέρω κι' έγώ τί Ιστορίες είναι αυτές!..

Ή άλήθεια είναι ότι τους είδα μία μέρα από την κλειδαρότρυπα νά φιλιούνται... Κλειομένοι κι' οι δυό τους στην κάμαρα τής μαμάς, τρώνε ώραία φαγητά, γλυκίσματα, φρούτα, πίνουν και κρασιά που μοσχοβολούν. Ήμέναδέν μ' έφώναξαν ποτέ μέσα νά μου προσφέρουν τίποτα άπ' όλ' αυτά... Ή μαμά, όταν είναι στην κάμαρά της μαζί μ' Ήκεινον, γελά, γελά πολύ, ξεκαρδίζεται και ξεφωνίζει... Κι' ακούγονται άπ' έξω τά γέλια και τά ξεφωνητά της. Κι' έμένα δέν με συλλογίζεται. Ής είναι όμως, τώρα που θά πεθάνω θά με θυμάται όλοένα. Γιατί δέν μπορεί νά μή με θυμάται όταν θά με δη νά με κατεβάζουν άπ' τή βαλανιδιά που θά

με βροϋνε κρεμασμένη. Είναι ξεη ή ώρα. Σε λίγο ό ήλιος βασιλεύει. Πρέπει νά βιαστώ. Τό μόνο που μέ τρομάζει είναι πως θά μείνω μονάχη μου στον κήπο. Μικρό μου Σουλτανάκι, όμορφο, άγαπημένο μου γιατί, άντίο. Κοιμάται βαθειά, δέν ξυπνά νά μ' άποχαιρετήση τώρα που φεύγω για πάντα από τή ζωή. Στο σπίτι είναι όλα σιωπηλά. Κι' οι μυίγες άκόμα κοιμούνται άτάραχες στο ταβάνι. Θά ήθελα πριν αυτοκτονήσω νά φιλήσω τή μαμά μου για τελευταία φορά. Ήλλά τή στιγμή αυτή βρίσκεται μαζί μ' Ήκεινον μέσα στην κάμαρά της.

Κατέβηκα στον κήπο. Τ' άσπρα λουλούδια, ώ, τί μυρωδιές σκορπίζουν όλόγυρα! Ή τελευταίες πεταλούδες, που πετούν στο δειλινό φώς, φαίνονται σαν μεθυσμένες. ΉΩ! πως πετούν από άνθος σε άνθος με τά γοργά κίτρινα φτερά τους!..

Κάπου έχω διαβάσει πως, άν κανείς, κυττάζοντας τίς πεταλούδες και σηκώνοντας όσο μπορεί πιό ψηλά τά χέρια φωνάξη τρεις φορές τίς λέξεις «Φεριμέ, Μεριμέ, Κεριμέ», άμέσως τότε μεταμορφώνεται σε πεταλούδα. Δοκιμάζω. Πηδώ όσο μπορώ πιό ψηλά και σηκώνω άπάνω τά χέρια φωνάζοντας τίς τρεις μαγικές λέξεις. Του κάκου όμως. Δέν βγάζω φτερά, δέν γίνομαι πεταλούδα. Λοιπόν δέν ύπάρχει άλλος τρόπος νά γλυτώσω από τή ζωή. Πηγαίνω νά βρω τή βαλανιδιά μου. Είναι άξιολύπητη. Τί κρίμα! Ήνα τόσο καλό, τόσο όμορφο, τόσο χαριτωμένο κοριτσάκι όπως έγώ, που μαθαίνω με τόση έπιμέλεια τά μαθήματά μου, νά σκοτωθώ!..

Ής σκαρφαλώσουμε λοιπόν στην ψηλή βαλανιδιά για νά κρεμαστούμε! Τί νά κάνουμε; ΉΩ! είναι τόσο δύσκολο, ξέρετε, ν' άνεβή κανείς άπάνω σ' αυτή τή βαλανιδιά.

Ήστόσο, ύστερ' από πολλές δοκιμές και προσπάθειες, κατώρθωσα επί τέλους ν' άνεβώ. Θεέ, μου τί ήσυχία βασιλεύει όλόγυρά μου! Πόσο τό σπίτι μας φαίνεται εκεί κάτω γαλή-

νιο! Καί πόσο καθάριος είναι ακόμα ο ούρανός, πόσο γαλάζιος! Είμαι μονάχη μου άπάνω στη βαλανιδιά .

"Α! νά μπορούσα τούλάχιστον έκει πού θά πάω, όταν θά σκοτωθώ σέ λίγο, νά συναντήσω κανένα μεμελαχροινό άγοράκι πολύ όμορφο, όπως είμαι κι' έγώ μιά πολύ όμορφη ξανθούλα πού νά μ' άγαπήσει και νά τ' άγαπήσω κι' έγώ. "Αν μπορούσα νά βρω ένα τέτοιο άγοράκι! Θάταν πολύ καλά. "Αλλά τ' άγοράκι αυτό πρέπει νάχη και κατάμαυρα μαλλιά και μαύρα μεγάλα μάτια σαν τή μαμά μου. "Α! Τότε άσφαλώς θά συγχωρούσα όσους μου έκαναν κακό ως τώρα. Κι' "Εκείνον ακόμα, τόν «Πατέρα» μου.

Τότε θά παντρευόμουν τ' όμορφο αυτό άγοράκι με τά μεγάλα μαύρα μάτια και τά πυκνά μαλλιά, θά τ' άγαπούσα πολύ και θά ήμουν όλη μέρα μαζί του.

Μπα; Τι είν' αυτό; "Ένα μεγάλο όλόμαυρο πουλί. Γλειτá όλόγουρά μου μ' όλάνοιχτες φτεροϋγες. "Ω, θά μου βγάλη τά μάτια. Μά τι ζητá από μένα; Τι όμορφες, τι γυαλιστερές πού είναι οι φτεροϋγες του. Κρύβομαι μέσα στα φύλλα και τις κυττάζω. "Εβγαλε μιά κρωξιά και πέταξε μακριά. "Εφυγε.

"Ω! πόση λύπη πιέζει βαθειά την καρδιά μου! Πόσο στενοχωριέμαι άπάνω σ' αυτό τό δέντρο!

Κι' ή νύχτα γίνεται όλόένα πιό πυκνή και τό σκοτάδι της άπλώνεται παντού. Κρυώνω. Δέ θά μπορούσα ποτέ νά πεθάνω νύχτα και νά κρυώνω κι' όλας...

Τι είν' αυτή ή μυρουδιά πού έρ-

χεται από τό σπίτι; Χωρίς άλλο θά είναι τά κεφτεδάκια πού άρχισε νά τηγανίζει ή μαγείρισσα. Δέν φαντάζεστε πώς τά πετυχαίνει!

"Όσο τρώω άπ' αυτό, τόσο περισσότερα θέλω. Είναι ή άδυναμία μου. Σας βεβαιώνω πώς, αν δέν είχα άποφασίσει νά σκοτωθώ, θά κατέβαινα άπ' τό δέντρο μόνο και μόνο για νά φάω δυό κεφτεδάκια. Γιατί συμβαίνει και κάτι άλλο μ' αυτή την μυρουδιά των κεφτεδών: μου άνοιξε την όρεξη. Και πεινώ. Τόσο πολύ μάλιστα πεινώ, πού μου πονεί τό στομάχι μου.

Μά τι ήλιθια πού είμαι. Πώς θά κρεμαστώ; πού είναι ή άσπρη κορδέλλα μου πού θά έδενει τό λαιμό μου; Τήν έξέχασα στό σπίτι. Τι πρέπει νά κάμω τώρα;

Κατεβαίνω γρήγορα και τρέχω βιαστικά στό σπίτι. Μου φαίνεται από μακριά τόσο εύχάριστο, τόσο ζωηρό, τόσο φωτεινό με τά μεγάλα ήλεκτρικά λαμπιόνια του. "Ω! πώς έλλω τώρα νά γυρίσω στην κάμαρά μου! "Απόψε όλα συνομήτησαν έναντίον μου για νά μην πραγματοποιήσω την αυτοκτονία μου. Τό σκοτάδι, τό κρύο, τά κεφτεδάκια, ή άσπρη κορδέλλα μου.

"Ας αναβάλλουμε γι' αύριο!

Γυρίζω λοιπόν στό σπίτι. Ποιός ξαίρει! Μπορεί άπόψε ή μαμά μου νά με πάρη στην άγκαλιά της; νά με χαϊδέψει και νά με φιλήσει τρελλά, όπως τότε πού είμαστε στην έξοχη.

Μ' αν τύχει κι' ή μαμά μου φερθεί όπως πάντα ψυχρά κι' άυστηρά, τότε αύριο θά κατεβώ από νωρίς στόν κήπο και θά κρεμαστώ χωρίς άλλο από την βαλανιδιά!...

ΣΠΥΡΟΣ • ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ

ΣΥΝΟΜΟΤΥΧΟΣ ΤΥΦΛΩΝ

"Ε, σού τυφλέ τραγουδιστή πού τριγουρνάς στρατί—στρατί κι' όλο πονάς και τραγουδάς με μιά θλιμμένη λύρα,

Μάθε σέ τούτη τή βραδυά —κι' έχε το για παρηγοριά— έχω κι' έγώ με σένανε άλλοι! τήν ίδια μοίρα..

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΚΑΙΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

— Άχου σιλουέτα !

Πάνω από το παραπέτο της πλώρης, ανάμεσα σε μάβρους όγκους κασονιών που είχανε σωριαστεί αφρόντιστα σ' εκείνη τη γωνιά, στο κατάστρωμα, πλάι στα σκοινιά, μισό κορμί ξεχώριζε να σκύβει στον άστρων την αντάβγεια, χαριτωμένα ακαθόριστο και σκοτεινό, σε σύνολο γραμών υποβλητικών...

— Αλήθεια, θυμάσαι ανάλογες ζουγραφιές παλιών περιοδικών, σκιές ερωτεβμένες σε φόντο θαμπού φεγγαριού;

Ίσα-ίσα που το σκέφτηκα και μίλησε ο καλός-μου φίλος. Κάναμε πάντα έτσι τις ίδιες παρατηρήσεις σ' ότι μας ερέθιζε γύρω την οίστιση και θάταν αληθινά κακή εξαίρεση αν γινόταν αλιώς.

Πριν να μαρκάρουμε στον «Τρίτωνα» έλεγα στον εαφτό-μου όσο τυχερός είμουν, αφού θα βρισκόμαστε μαζί στο μικρό τούτο ταξίδι και τον περίμενα στην αχτή ανυπόμονος, στο βρώμικο δρόμο του μεγάλου λιμανιού με τ' αμέτρητο πλήθος των ανθρώπων που σάλεβαν, ιδρομένοι κι' αδυσώπητοι στην επιούσια πάλη. Τον περίμενα κι' είμουν άξιος να χάσω και το βαπόρι για χάρη-του.

Το νερό είχε πάψει να γλύφει το μουράγιο, οι παντιέρες κρέμασαν τα περίφανα μούτρα-τους στο ψήλος των άλμπουρων, τόσο ο αγέρας είχε λείψει την ώρα εκείνη της αναμονής. Περιδιάβαζα βαρετός—κι' όλα είχανε την ίδια διάθεση γύρω-μου. Το γκαρσόνι του παραλιακού κέντρου μοίραζε καφεδάκια χάνοντας το ταχτικό του βήμα εξαιτίας της πύρας τούτης

τ' απομεσήμερου, οι εργάτες ακινητούσαν ανακουφισμένοι στις καρέκλες Ως κι' ο καπνός του τσιγάρου-μου βαριόταν κι' αφτός να τυλίγει τις τουλίπες του και σέρνονταν αχνός προς τη γη.

Όταν τέλος φάνηκε με συντροφιά τ' απαραίτητο μπαουλάκι-του, βρήκαμε κι' οι δυό το χρυσό-μας κέφι. Μπαρκάραμε στη στιγμή κι' ο καπετάν Λούκας, ο αγαθός κυβερνήτης του «Τρίτωνα» με τη φαρδειά κοιλιά και τα βασανάκια-του είτανε πειρασμός ανεχτίμητος για ψιλοκουβέντα.

—Να! θέλει να γίνει καπετάνιος κι' εκείνο το ζωντανό! παραπονέθηκε για το μοναχογιό-του και μεις τον βεβαιώσαμε πως είτανε πράμα φυσικότατο, ο γιός να ζηλέβει την τέχνη του πατέρα-του. Αλλ' ο άνθρωπος άναψε.

—Πα, πα, πα! βρωμοδουλειά, μωρέ παιδί, μη ρωτάς! Τόσα χρόνια δένουμε σε τούτα τα νερά και τί κατάλαβα, τί απόλαψα; Μήτε γυναίκα, μήτε παιδί. Σα να μην τους είχα δικούς-μου. Πανάθεμά-τη γιά δουλειά που ζήλεψα!

—Έ! στις φούριες-του είναι ο μικρός. Κι' ύστερα όστεριανός δεν τονε γένησε. Πάντα θα τον τραβάει η θάλασσα!

Μέρεψε ο γέροντας και μας κέρασε βύσινο γλυκό.—Αγγίσαμε την εβαίσθητη χορδή! μου σφύριξε γελώντας ο Νότης.

Βράδιαζε και το βίτζι δούλεβε ολοένα, αφίνοντας καπνούς αχνιστούς. Ύστερα η μηχανούλα πήρε μπρος' σκούρος καπνός μυροδάτος ανέβηκε στην ασπρογάλαξη τσιμινιέρα, σπά-

ραξαν κάτω στην πρύμη τα νερά και νιώσαμε πως φέβγαν τα σπίτιν, η αχτή, το πλήθος που μάβριζε τους δρόμους.

Τα φώτα, καθώς άναβαν μες στο μούχρωμα, έδιναν όψη χρωπή στην απέραντη πόλη. Τούτα τα μεγάλα λιμάνια το πολύ φως τ σδικεί Φανερώνει στα μάτια με σκληρήν ειλικρίνεια τη βρώμα και τους καπνούς που τα τυλλγουν ολημέρα, την αχνοκίτρινη όψη των σπιτιών, τα σάπια νερά που ζώνουν τα μουράγια. Αφτή την ώρα η αλήθεια χάνεται μες στο σκοτάδι που πέφτει αργό και λες ένας κόσμος, πλήθος, κρατώντας φώτα γιορταστικά, μας στέλνει, καθώς σαλπάρουμε, καταβόδιο. Η θάλασσα χάνει τη γαλάζια θωριά της, γίνεται γκριζα, πηχτή κι' αργοσάλεφτη.

—Μπουνάτσα όμως!

Απλώσαμε σπολαφστικά το κορμί σε δυό ξαπλωτήρες, πάνω στη γέφυρα, δίπλα στην καμπίνα του τιμονιέρη κι' αλάσαμε έφθυμες κουβέντες, γυρέβοντας να ξεχωρίσωμε κάποια πνοή να τρεμίζει τη λεία των μάβρων νερών επιφάνεια. Μιά γραμή φωτισμένη στο βάθος μας πήρε για λίγο την προσοχή—πυροφάνια σε παράταξη κυνηγιού—κι' ύστερα η γυναικεία σιλουέτα της πλώρης.

—Θάχες απόλυτο δίκιο, αν έβλεπα πλάι σκυμένο σε σιάση περιπαθή και το «άρεν» είπε ο Νότης ψυθιριστά, περίφοβος μην η φωνή—του χαλάσει το θέαμα. Μα η σκιά έμειν' εκεί να κοιτάζει τη νύχτα, αιθέρια και γεμάτη μυστήρια σαν κι' εκείνη, ενώ εμείς χαιρόμαστε να βόζουμε τέτοιες έγνοιες στο νου, για παραμυθένιες τάχα ώρες οργίων εξωτικών.

Ιδιαίτερα ο Νότης είχε απομείνει εκστατικός, συνεπαρμένος. Τον ήξερα και τον έκανα χάζι, αν κι' εγώ δεν πήγαίνα πίσω την εποχή εκείνη που άνθιζε χρυσό το χνούδι της νεότης. Πάντα—του είταν εκείνος ενθουσιώδης κι' ασφίκορος. Άλλους καιρούς κλαψούριζε ώρες μπρος στα παράθυρα των αγαπημένων του και τούφτανε

μιά φλογερή ματιά γυνάικας να του ανάψει τα αίματα και τα μυαλά μαζι. Μ' απόψε ξεχωριστά, θέλεις η πνιγερή άπνια της θερμής νύχτας που ξεσήκωνε τις ορμές, θέλεις τα θαλασσινά τελώνια που μας ανέμιζαν τη φαντασία, μιά λαχτάρα ερωτική φούντωνε μέσα-μας και μας παίδεβε.

Στην ώρα το χοντρό κεφάλι του καπετάν Λούκα ήρθε και ξεπρόβαλε μ' όλη του την πεζότητα πίσω από τις ασημιές λάμπεις των κοριτσιστικών μαλιών, χαλνώντας την εξαίσια νυχτερινή ζουγραφιά μας. Κάτι είπανε τα δυό κεφάλια, κάτι της έδειξε κι' ενώ σκεδιάσαμε κι' οι δυό μυστικές κατάρες και ξορκισμούς σε βάρος βέβαια του καημένου του καπετάνιου, τους χάσαμε για λίγο μες στους σωρούς των κασονιών κι' ύστερα, ξαφνικά, σα να παραμέρισαν τα πηχτά σκοτάδια, βρέθηκαν καταμπροστά-μας.

—Μωρέ παιδιά—σεις είστε καλά παιδιά, δεν είναι!—κρατάτε λίγη συντροφιά στην ανηψιά—μου από δω; Μονάχο-του είναι το κορίτσι και δεν του πέφτει ύπνος με τούτη τη λάβρα, την αποψινή.

—Εφχαρίστως! κάναμε με μιά φωνή και σαν κουρντισμένοι φασουλήδες τιναχτήκαμ' ορθοί, μη ξέροντας που να βολέψουμε χέρια και πόδια.

—Καθίστε, καθίστε!

...Άχ! καπετάνιο-μου, τέτοιες νύχτες πηγμένες με φλόγα κι' αρώματα κυμάτων γιατί βάνεις δυό νέες ψυχές σε δοκιμασία;

* * *

Οι ξαπλωτήρες έγιναν τρεις—στη μέση η δική της. Το χαμηλό ηλεκτρικό κλεισμένο αντικρύ στο συρμάτινο πλέγμα-του, έριχνε πάνω-της το φως σε μεγάλα τετράγωνα. Την κοιτάσαμε κι' οι δυό αμίλητοι, με τα χέρια σταβρώνένα. Οι ώρες είχανε κυλήσει έτσι αργές, αφήνοντας-μας να εξοικειωθούμε με τη συντροφιά της κι' αφτή με τη δική-μας. Εξαντλήσαμε πρόθυμα το κουβεντολόι των κοινών γνωριμιών και τώρα έψαχνα—πρέπει

το ίδιο κι' ο Νότης—να βρω κάποιο θέ-
μα όχι ρηχό και τριμένο, για τή θάλασ-
σα ή τον καιρό, αλλά κάτι πρωτότυ-
πο κι' εντυπωσιακό. Όμως η σιωπή
βαστούσε αρκετά, έφτασε πια στο
όριο εκείνο όπου γίνεται ανυπόφο-
ρη, όπου σε τυρανάει το βάρος—της
και ξεσπάς θες δε θες.

—Γαλήνη όμως! είπα θαβμάζοντας.

Εκείνος έκανε μιá κίνηση αγα-
νάχτησης. Θα μπορούσε κάτι καλίτε-
ρο νάβρισκα. Ύστερα τόσην ώρα αφ-
τός είχε πάρει το μέρος του δυνατού
ανέμου, της τρικυμίας κι' έβγαζε φι-
λιπικούς ενάντια στη γαλήνη την α-
ποψινή που τον έπνιγε στο στήθος.
Και βέβαια κάτι λιγότερο ανίθετο
με τη γνώμη του θάπρεπε να έλεγα.

Εκείνη αρκέστηκε να υψώσει τα

μάτια στο πλήθος των άστρων που
βιάστηκαν όλα μαζί να καθρεφτισ-
τούνε στο βάθος των μεγάλων—της
ματιών. Αφημένη μ' απόλαψη στο βύ-
θισμα—της δείχνονταν όμορφη και προ-
κλητική, μες απ' το λινό φόρεμα μάν-
τεβες τ' ώριμο κορμί ν' αναδέβει την
ανυπόταχτη νειότη-του.

—Σας αρέσει έτσι; αφτός ο καιρός;

—Τον λατρεύω. Η γαλήνη της θά-
λασσας κάνει πάντα καλό στις ψυχές!

Η φωνή—της είταν όπως πριν λε-
πή κι' άτονη, όμως έκρυβε μιάν α-
προσδιόριστη γοητεία και καθώς βυ-
θούσε το πελώριο και παράξενο βλέ-
μα—της στο δικό—μου, μου φάνηκε πως
ξεχώρισα στο βάθος κρυμένη μιá τα-
ραχή. την εικόνα μιás ψυχής που πά-
λεβε.

(Στό έρχόμενο τό τέλος)

ΧΡΥΣΟΣΚΟΝΗ ΤΩΝ ΡΕΜΒΑΣΜΩΝ...

Χρυσόσκονη τών ρεμβασμῶν πού έχρύσωνε τούς στήμονες
τῶν ἄστρων,

τῶν ἄστρων πού εὐώδιασαν τὸν οὐρανό,
πόθοι πού ἀναριχήθηκαν σέ ἀνάνερες μεταξότριχες
ἀχτίνων

κι' ἀπόκαμαν στερνά κι' ἀποκοιμήθηκαν
μέσ στή μαλαματένια κούνια
τῆς ἡμισελήνου.

Σκέψεις ἀτίθασες—διατόντων αὐγουστιάτικες φωτοβολίδες
πού ἄσκοπα σφεντονίστηκαν
στά χάη γαλάζιας ἰύχτας..

Ἔω ρεμβασμοί καί πόθοι κάποιου νέου χλωμοῦ
πού δειλινά καί δειλινά ξεχάστηκε προσμένοντας
τὸ πλοῖο,

τὸ πλοῖο ἐκεῖνο πού ἡ καρὶνα του δὲν ἔσπασε
ποτέ

τὴν ἀπροσπέλαστη γραμμὴ τῶν ὀριζόντων,
τοῦ νέου πού τώρα ἀπόμεινε μὲ τ' ἄχρηστο
μαντῆλι τῆς προὑπάντησης στά χέρια,
σκέψεις καί ρεμβασμοί καί πόθοι
χάθηκαν

στὴν ἀπειλὴ τῆς συνεφιάς πού ἐξόρμισεν
ἀπ' τὴν κορφή τῆς θλίψης.

Στ. Κ.

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Ο τέταρτος δὲν ἦλθε». Σάν αστυνομική ταινία πού φιλοδοξεῖ νά παρουσιασθῆ, τῆς λείπει ἐκείνη ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ συγκλονιστικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἡ χειμνωδία, ἡ ἀκάθεκτη — σὲ ὕλική καὶ διανοητικὴ δράση — ἐξέλιξη.

«Ἔτσι θέλω νὰ ζῶ». («Ξαναγύριμα»). Ἰταλικὸ ἔργακι μὲ χιούμορ, καλὸ τραγουδι, διαγραφὴ χαρακτήρων, εὐρήματα, φυσικότητα, ἰσορροπία, μῦθο, πνοή — καὶ μιὰ φωτογραφία συχνὰ ἐμπνευσμένη. Πέρασε ἀπαρατήρητο.

«Ὁνειρα καὶ πόθοι». Ἀνισο. Ἐδῶ ξετυλιγεται καλά, μὲ ποίηση, μὲ ρυθμὸ, μ' αἶσθημα· ἐκεῖ εἶναι τραβηγμένο καὶ ξεπέφτει σὲ κοινοτυπίες καὶ φορτικὰ παραγεμίσματα. Ἐχει ὅμως ἀνέβασμα περίφημο.

«Κόκκινο ὄρχεοειδῆ». («Τὸ μυστικὸ τοῦ κόκκινου κρίνου»). Ἀσιτυμικοπεριπετειῶδες μὲ πολὺ μπερδεμένη πλοκὴ σὲ σημεῖο πού νὰ μὴ γεννιέται στὸ θεατὴ ἐνδιαφέρον ἀφοῦ δὲν τοῦ εἶναι δυνατὸ νὰ καταλάβῃ περὶ τίνος ἀκριβῶς πρόκειται.

«Σείριος». (Μιὰ νύχτα μιὰ χίμαιρα). Ἐντελῶς πρωτότυπο ὡς ἰδέα — ἰδέα, σημειωτέον, μὲ τέτοιο ποιητικὸ τρόπο ἐκμεταλεωμένη ὥστε ν' ἀφήνῃ μιὰν ἀόριστη νοσταλγικὴν αἰσθησῆ. Βασίζεται στὴ θεωρία τοῦ Ἀϊνστάϊν περὶ σχετικότητος τοῦ χρόνου σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἂν ἦταν δυνατὸ στὸν ἄνθρωπο νὰ ξεπεράσῃ τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός θὰ μπορούσε νὰ ζῆσῃ στὸ παρελθόν. Εὔγε στοὺς Οὐγγρὸς πού ἀνανεώνουν μὲ τόσο προσωπικὸ τόνο τὴν τέχνη τῶν σκιῶν! Ὁ πρωταγωνιστὴς Λάγιος Ζιλάχου ἐξαιρετικὸς.

«Ρέμπραντ». Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ φιλμ εἶναι διάχυτη ἡ προσπάθεια τοῦ Χάνς Στάϊνχοφ νὰ κἀνῃ «ὕψηλῃ», «ἀνώτερη» τέχνη — κι' ἴσως γιὰ τοῦτο κι' ἡ ἐντύπωση πού μᾶς γεννᾷ μένει κατώτερη ἀπὸ κείνην πού κανονικὰ ἔπρεπε νὰ δώσῃ. Προσφέρει ὅμως καὶ στιγμὲς εὐτυχισμένες καλλιτεχνικά —

ὅπως τοῦ ὁμηρικοῦ νέλοιου εἰς βάρος τῆς «Νυχτερινῆς περιπολίας» πού ἀποτελεῖ περικοπὴ κλασσικῆς ὠραιότητος γιὰ τὴν καθόλου κινηματογραφικὴ τέχνη. Ὁ Ἐβαλντ Μπάτλερ ὡς Ρέμπραντ ψεύτικος ἐπειδὴ ἀκριβῶς πασχίζει νὰ δειχθῆ φυσικός.

«Καπρίτσια» («Ἐρωτικὰ καπρίτσια»). Βασίζεται σὲ κάποια «πλοκὴ» πού δὲν προκαλεῖ μέσα μας καμμιά συναισθηματικὴν ἐπεξεργασία. Ἡ Νταριὲ καὶ ὁ Πρεζάν συμπαθητικοὶ κι' εὐχάριστοι.

«Κάνω μουσικὴ» («Μουσικὴ εἶν' ἡ ζωὴ μας»). Οἱ στιγμὲς πού τὸ δικαίωνουν — ἐλαχιστότατες δυστυχῶς — μένουν σάν παιζὴ ἢ Ἰλζε Βέρνερτζάτ. Ὅπως ὅποτε κι' ὡς σύνολο δὲν ἀπογοητεύει: ἔχει φῶς, πολιτισμὸ, «περιβάλλον».

«Ριγολέττος». Ἀπ' τὴς Ἰταλικῆς ταινίες, ἀκόμα καὶ τὴς πιὸ ἄψογα πραγματοποιημένες — ὅπως, περίπου κι' ὁ «ριγολέττος» — λείπει κάτι τὸ ἀστάθμητο, τὸ ἐξαιρετικὰ δύσκολο νὰ προσδιορισθῆ: ἡ «ζεστάδα», ἴσως, πού δίνει στὴν ὕλη ἡ μακρόχρονη χρῆση κι' ἐξοικείωση πρὸς αὐτὴν τοῦ καλλιτέχνη. Οἱ Ἰταλοὶ δὲν ἀφομοίωσαν, δὲν χώνεψαν ἀκόμα τὸν πλοῦτο τῶν μέσων τῶν νεοτεύκτων τοὺς ἐργαστηρίων...

«Ἀγάπα με». Ἐρωτικομουσικοχορευτικὸ φιλμ διόλου «ἀποκαλυπτικὸ» βέβαια πού χρῆζει ὅμως δυὸ ὧρες ξέννοιστες μὲ τὸ γνωστὸ τρόπο τῶν παρόμοιων ἔργων.

«Νεότης». Λεπτό καὶ μὲ πολλὴν ψυχικότητα. «Κλασσικὴ περίπτωσης» τοῦ Γερμανικοῦ κινηματογράφου πού μὴ μπορῶντας, ἢ μὴ θέλοντας, νὰ διαθέσῃ *κολοσσαϊὰ* ἐξωτερικὰ μέσα — ὅπως λ. χ. κάνουν οἱ Ἀμερικανοὶ — περιορίζεται σ' ἓνα ἀπλῶς ἀνεκτὸ κι' ἰσορροπημένο ὕλικὸ περίβλημα γιὰ ν' ἀφοσιωθῆ στὴ διαγραφὴ ἐσωτερικῶν μάλλον καὶ συναισθηματικῶν ἀναστατώσεων, καὶ κρούσεων, καὶ παθῶν.

ΝΙΚΟΣ Κ. ΧΑΚΚΑΣ

Τ Ο Θ Ε Α Τ Ρ Ο

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ύστερα από μίαν αμαρτωλήν επανάληψη μιάς ανεκδιήγητης ασέβειας στο έργο και την ποίηση του Σαίξπηρ, που έκανε το «**Θέατρο Κοτοπούλη**» με το ανέβασμα του **Οθέλου**, ήρθε ένα είδος της σύγχρονης νεοελληνικής μετριότητας, που έχει τώρα τελεφταία πολύ πέραση κι' έξοχους δουλεφτές, να μας δώσει, στο ίδιο θέατρο, το μέτρο της περιορισμένης ικανότητάς-της μ' ένα περιλαμπρο αντιπροσωπεφτικό-της αποκύημα, που δείχνει καθαρά το κωχεχτικό περιεχόμενο και τους στενούς ορίζοντες των σκηνικών δημιουργιών της εποχής-μας, κι' ακόμα την καμουφλαρισμένη με όμορφη εξωτερική εμφάνιση, κι' άλλα περίτεχνα κιντίνια, μπογιές και κραγιόνια, ξεπεσούρα του θεάτρου-μας: «**Ο Εραστής της Μαμάς**» του κ. Π. Καγιά.

—Σε τούτη την εποχή συμβαίνει πολύ λίγες φορές να νειώθουμε την αισθητική χαρά που μας δίνει μιά παράσταση των Θεάτρων-μας, όχι γιατί στέρεψε μέσα-μας το αίσθημα, και τραχύνθηκε η δεχτικότητα-μας των ωραίων και στα όρια μέσα της Τέχνης κινούμενων εντυπώσεων, κι' ούτε γιατί από μιά στενόκαρδη διάθεση πασκίζουμε και καλά να βλέπουμε, με έμμονη προκατάληψη και στείρα κριτική θεώρηση, που μήτε της ηλικίας-μας μηδέ των ιδανικών μας πρέπει νάναι γνώρισμα, τα ψεγάδια και μόνο που μπορεί νάχει μιά διδασκαλία ενός οποιοδήποτε έργου, μα επειδή τα θεατρά-μας πολύ λίγο και μάλιστα σε τούτη την άχαρη που μας δυναστεύει εποχή, σπάνια μας δίνουν την εφκαιρία για τέτοιες χαρές της ψυχής και του νου-μας. Έτσι όταν καμιά φορά τύχει να ιδούμε στα Θεατρά-μας ανεβασμένο ένα έργο Τέχνης, λυτρωμένοι από κάθε προκατάληψη κι' επιτήδεψη σοβαρότητας και λέφτεροι από κάθε προσπάθεια

σοβαροφάνειας κι' από αμφίβληνη καθέδρας επίδειξη, θα πρέπει και σε βάρος ακόμα της απόλυτης και κατηγορηματικής-μας απαίτησης, που μπορεί να μην είναι καμιά φορά και γερά στηριγμένη, να χαρούμε πλείρια το έργο, την ποίηση που αναβρύζει μέσαθέ-του και τις εφκαιρίες που δίνει για να ξεδώσει ο νους κι' η ψυχή-μας. Αφτό και κάναμε στο «**Σχολειό των Γυναικών**» του Μολιέρου που ανέβασε το «**Θέατρο Ανδρσάδη**» στη «Βρετανία» με σκηνοθεσία του κ. Μουζενίδη και σκηνικά του κ. Βακαλό.

—Το έργο του Σασά Γκιτρώ «**Ένα καινούργιο αστέρι**» στο «**Θέατρο Αλίκης**» είναι ένα αλαφρότατο παιχνιδάκι, με παριζιάνικη φινέτσα και χάρη. Τίποτα άλλο. Για ένα θιασοσαν κι' αφτόν του κ. Κ. Μουσουρή, που και το ρεπερτόριό-του βέβαια είναι καθορισμένο και οι ικανότητές-του περιορισμένες σ' ένα είδος, τα μπουλεβαρδιέρικα έργα, το εργάκι του Γκιτρώ είταν με το πρώτο κύταγμα ό,τι έπρεπε. Ωστόσο δεν τα κατάφερναν και τόσο καλά οι ερμηνεφτές-του να δώσουν το παριζιάνικο στυλ που έχει το έργο και που είναι το μόνο-του γνώρισμα άλλωστε. Η κ. Μ. Αρώνη κι' ο κ. Αρώνης μονάχα, παίζανε με κέφι και δροσιά. Ο κ. Οικονομίδης θα μπορούσε να δώσει πιο καλά τον τύπο του υπηρέτη.

Το **Θέατρο Τέχνης** μας έδωσε το πρώτο Ελληνικό έργο, του ρεπερτορίου-του: «**Κωνσταντίνου και Ελένης**» του κ. Σεβαστίκογλου. Ο συγγραφέας-του παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο Ελληνικό κοινό, κι' η εμφάνισή-του μας γιόμισε ενθουσιασμό. Είναι νέος και μας έδωσε πολλά δείγματα της συγγραφικής-του αξιωσύνης. Τόλμησε να σπάσει τη ρουτίνα των τελεφταίων ελληνικών σκηνικών δημιουργιών, που η επίδρασή-του κατέβαζε ολοένα την πνευματική στάθ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

μη του κοινού, διαστρέβλωνε το γούστο-του κι' υποτιμούσε τρομερά την νοημοσύνη και τις απαιτήσεις-του και το κοινό βούλιαζε ανεργάτιστο. Ο κ. Σεβαστίκογλου τόλμησε, και όλοι ε-μείς οι νέοι, που πογάμε τον τόπο-μας και χαιρόμαστε για κάθε προ-σπάθεισ που τον εξυψώνει, σφίγγου-με το χέρι του συγγραφέα. Βέβαια, το «Κωισταντίνου και Ελένης» δεν έχει απόλυτη αρτιότητα. Έχει τεχνι-κές ατέλειες, το δέσιμό-του είναι ε-λατωματικό, η κίνηση των προσώπων στη σκηνή κάπως β ασμένη, κι' η δι-αγραφή των τύπων ανολοκλήρωτη. Πλάι σ' αυτά όμως υπάρχει ένα ξε-χείλισμα ποίησης αφθόρμητο, μιά σά-τυρα καφσικότατη, ένα πηγαίο χι-ούμορ και προπανιός ελληνικότητα. Η ατιόσφαιρα που μέσα-της κινιού-νται τα πρόσωπα είναι πέρα για πέ-ρα ελληνική.

Η ερμηνεία του έργου στάθηκε ι-κανοποιητική. Είδαμε βέβαια ξανά σε πολλά σημεία μιά κάποια βαρύτητα στην απόδοση που δεν ταίριαζε στο γενικό πνέβμα της σάτυρας και που θύμιζε νωπές ακόμα εμφανίσεις του «Θεάτρου Τέχνης» μα τα άλλα προ-τερήματα της ερμηνείας μας έκαναν να την ξεχάσουμε γλήγορα. Ο κ. Ζερβός δημιούργησε ένα τύπο περι-φημο. Με το συνειθισμένο-του παλμό έπαιξε κι' ο κ. Διαμαντόπουλος που είταν αρκετά απαλλαγμένος από κά-τι ιδιωματοσιμούς στην άρθρωση που μας είχε ως τώρα συνηθίσει. Το ίδιο κι' η δ. Μεταξά. Η κ. Στεφανίδου σε καταπληχτικήν εξέλιξη. Κι' όλα τα στοιχεία του «Θεάτρου Τέχνης» δό-σανε τον καλύτερον εαφτό-τους για να μας παρουσιάσουν μιά πολύ κα-λή περάσταση. Το σκηνικό του κ. Α. Νομικού αισθητικό.

ΚΩΣΤΗΣ ΑΜΠΡΑΚΙΩΤΗΣ

« Α Ρ Γ Ω , ,

Κάθε φύλλο τής «'Αργώς» πουλιέται 300 δραχ.

Συνδρομές: Για ένα χρόνο δρ.3500 Για έξη μήνες δρχ.2,000.

Έλάχιστα αντίτυπα από τα προηγούμε-να φύλλα βρίσκονται στα τυπογραφεία μας, Μπουμπουλίνας 14—Τηλέφ. 43-887.

('Η Συνεργασία που μας στέλνουν οι άναγνώστες μας πρέπει να είναι γραμ-μένη καθαρά από τη μίαν όψη του χαρ-τιού και ν' άπευθύνεται στα γραφεία τής «'Αργώς», 'Επιδάουρου 17, Πειραιά).

ΠΤ. ΑΡΙΣ. 'Αθήνα. Τό σημερινό σας ποίημα παρουσιάζει αισθητή βελτίωση. Έ-χετε στίχους καλούς έμπνευσμένους, μά και στίχους πλαδαρούς και χωρίς καμιά πνοή. Τό παρακάτω τετράστιχο, κάθε άλ-λο παρά ποίηση, δείχνει:

«.. Τόν όρκο μου με σε να ζω λησμονήσα και τα πλοκάμια τους μου πήραν οι χαρές· τό γέλιο άπ' τα χείλη μου έσβυσα, δεν δένει παλαμάρι ή εύτυχία δυο φορές.» Στείλτε μας ωστόσο κι' άλλα. Θα σας παρακολουθήσουμε μ' ένδιαφέρον.

ΡΩΒ. ΜΑΝΘ. 'Αθήνα. Για τα καλά σας λόγια σας εύχαριστούμε. Τό έλεγείο σας δεν λέει σχεδόν τίποτα προκειμένου για μιά προσωπικότητα σαν τον Παλαμά. Καί ανάλογα με τό μάκρος του δεν παρου-σιάζει ένδιαφέρον.

Τό τραγούδι σας «Σπίρτο και ζωή» ει-ναι περισσότερο Φυσική Πειραματική παρά ποίηση. Λέτε:

«Κι' όπως άπ' άκρη σ' άκρη τό ξερό μικρό ξυλάκι διέρχεται γοργά κι' όπως σε κάρβουνο σε μιά στιγμή τό μετατρέπει άμέσως και χαλνά».

Γιατί τόσες λέξεις αντίποιητικές, καθα-ρευουσιάνικες;

ΝΙΚ. ΓΡ. 'Αθήνα. Τό διήγημά σας άρ-κετά καλό. Δεν τό προσέξατε όμως άρ-κετά στό τέλος. Τό δημοσιεύουμε και πε-μένουμε κι' άλλα δικά σας, πιδ μικρά όμως.

ΝΙΚ. ΦΕΛ. Σύρον. Τό πεζοτραγούδο σας κοινότατο. Καί όμως αυτό τό είδος —τό τόσο δύσκολο—δεν είναι μονάχα ά-ράδιασμα επιθέτων. 'Η «χαμένη εύτυχία» γραμμένη μ' άρκετή συγκίνηση, αλλά ύ-στερεί πολύ στό τεχνικό μέρος.

ΝΙΚ. ΨΑΧ. 'Αθήνα. Θα δημοσιεύαμε τό ποίημά σας, τό αφιερωμένο στον Πα-λαμά άν μερικοί στίχοι δεν ησαν τόσο ά-ποτυχημένοι.

ΑΛΙ. ΜΥΡ. 'Αθήνα. Τό τετράστιχό σας δημοσιεύεται.

ΑΓ. ΕΡ. 'Αθήνα. Τό τραγούδι σας ά-πλό και συγκινημένο. Τό δημοσιεύουμε και περιμένουμε κι' άλλα δικά σας.

Ι. ΡΩΜ. Πειραιά. Έντελώς παιδιάστι-κοι οι στίχοι σας. Κι' ύστερα ει ν' άπα-ραίτητο να φτιάχτε δικές σας λέξεις για να έκφραστήτε;

ΒΑΣ. Μ. Πειραιά. Προτιμούμε την «Προσμονή», και την κρατάμε. Τό διήγη-μα δεν παρουσιάζει ένδιαφέρον.

ΑΝΤ. ΒΙΔ. Πειραιά. Οι στίχοι σας δεν μας ίκανοποιούν τέλεια. Φροντίστε να έ-πιμεληθήτε την έκφρασή σας.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ «ΑΙΟΛΙΚΑ», ΚΑΙ ΤΑ «ΕΠΙΝΕΙΑ», ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ ΒΑΣΙΛ. ΛΑΜΠΡΟΛΕΣΒΙΟΥ

«Από όλον τὸν ὄγκον τῶν ποιητικῶν συλλογῶν ξεχωρίζω καὶ τὴν σύντομον τοῦ κ. Β. Λαμπρολεσβίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπίνεια». Ἡ ἐντύπωσις ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν «Ἐπινείων» εἶναι ὄχι μόνον καλὴ, ἀλλὰ γεννᾶ ἀρκετὰς σκέψεις διὰ τὸν ποιητὴν καὶ τὸ ἔργον του. Αἱ ὁποιαδήποτε παρατηρήσεις δὲν μειώνουν τὴν ἀξίαν τραγουδιῶν, ὅπως τὸ «Μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο...».

Χ. Ε. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ. «ΕΣΤΙΑ» 31—12—39

«Ὁ Λαμπρολέσβιος βαδίζει μὲ τὴ μόρφωση τοῦ ἰδανικοῦ ποῦ λέγεται καθῆκον, ἐρμηνεῖα τῆς ζωῆς. Τὰ ποιήματά του εἶναι οἱ ἴδιες οἱ νότες τῆς ζωῆς, τὸ δοξάρι τοῦ πόνου. Ἡ εὐγένεια, ἡ χάρις, ἡ ὑψηλοφροσύνη καὶ τὸ ἀπλοϊκὸ παράστημα τοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ ἤθους, ἀποκτοῦν σ' ὅλους τοὺς στίχους τοῦ ἔννοια νόμου».

Ν. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ «ΕΦ. ΕΡΓΑΤΩΝ» 29—12—40

«Ὁ ἐξαιρετικὸς Πειραιώτης ποιητὴς χωρὶς νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν καθιερωμένη ποιητικὴ γραμμὴ, κατόρθωσε ν' ἀνοίξῃ ἕνα δικό του μονοπάτι, ἕνα μονοπάτι ποῦ θὰ μείνῃ! Διαβάζοντας τοὺς στίχους τῶν «Αἰολικῶν» τὰ ὄνειρά μας ἀρμενίζουν στὴ γαλάζιαν ἀπεραντοσύνη τῶν Ἑλληνικῶν οὐρανῶν. Πολλὰ τετράστιχα σοῦ δημιουργοῦ τὴν ὑποψία, μὴ τυχὸν τὰ τραγούδια αὐτὰ εἶναι ἀπ' εὐθείας μεταφορὰ Θεοκριτικῶν εἰδυλλίῶν στὴ γλῶσσα τοῦ Κρυστάλλη.

Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ» 3—11—40

«.. Οἱ στίχοι τῶν «Ἐπινείων» ἀποτελοῦν μίαν ἀνάταση. Ἔρχονται νὰ ταραξοῦν τὸ τέλμα. Συγκινοῦν. Τὰ τραγούδια τοῦ Λαμπρολεσβίου εἶναι ἀφιερωμένα στὸν Πειραιᾶ μας. Στιγμὲς ἀπὸ τὴ ζωὴ του τὴν πολὺμορφη δίνουν. Νοσταλγίες τῶν ἀνθρώπων του καὶ τοῦ λιμανιοῦ ζωντανεύουν. Ἀπλοῖ στίχοι, μὲ βαθυτάτη τὴν αἴσθησι τοῦ ὠραίου, μέσα στοὺς ὁποίους ὁ ποιητὴς δίνει κάτι ἀπὸ τὴν ψυχὴ του τὴν κουράσμενη».

Ν. Ι. ΜΑΡΑΚΗΣ «ΣΗΜΑΙΑ» 12—4—40

«.. Lambrolesvios peut conquérir une belle place dans le Parnasse».

ΑΙ., «LE MESSAGER D'ATHÉNES» 12—4—40

ἀργώ

MEM

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ	1939 (Ποίημα)
ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ	Στόν ήλιο λάμπει. (Ποίημα)
ΑΣΤ. ΚΟΒΒΑΤΖΗΣ	Βραδυνό (Ποίημα)
ΜΑΝΩΛΗΣ ΡΟΥΝΗΣ	Αύγοῦλα (Ποίημα)
Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ	Πορεία (Διήγημα)
ΒΑΣΙΛ. ΜΑΗΣ	Προσμονή (Ποίημα)
ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ	Συννεφιά (Ποίημα)
ΣΩΤ. ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ	Στό χαμό τοῦ Βάρδου (Ποίημα)
Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Προσευχή (Ποίημα)
ΔΗΜ. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ	Σύρθηκες ἔρημη καρδιά (Ποίημα)
ΣΩΤ. ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ	Ἀποδημίες (Νεανική Ζωή καί Τέχνη)
ΣΠ. ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ	Στοχασμοί (Ποίημα)
ΝΙΚ. ΓΡΑΙΚΟΣ	Καιρός Θαλασσινός (Διήγημα)
ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ	De profundis (Ποίημα)
ΑΡΗΣ ΒΕΝΕΤΗΣ	Τό καρναβάλι τῆς ζωῆς (Ποίημα)
ΓΙΑΝ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ	Τό τραῖνο φεύγει (Διήγημα)
ΔΙΡΚΗ	Μή κλαῖς ψυχή μου (Ποίημα)
ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ	"Ανοιξη (Ποίημα)
Ν.Κ. ΧΑΚΚΑΣ	Ὁ Κινηματογράφος
Κ. ΑΜΠΡΑΚΙΩΤΗΣ	Τό Θέατρο (Σύντομη ἐπισκόπηση) Ἄλληλογροφία

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΜΗΝΑΣ Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17, ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α.—ΦΥΛΛΟ 6^ο —1 ΜΑΪΟΥ 1943